

Kvalitetsredovisning 2005

Farsta förskolor, skolor och fritidshem

Inledning

Staden ska enligt den statliga förordningen om kvalitetsredovisning upprätta en skriftlig sådan senast den 1 maj 2006 avseende kalenderåret 2005. Kommunens redovisning ska bygga på förskolornas och skolornas kvalitetsredovisningar och andra uppgifter som är väsentliga för uppföljning och utvärdering.

Det grundläggande motivet för att kravet på kvalitetsredovisningar har införts, är att redovisningarna ska fungera som hjälpmedel för att utveckla och förbättra verksamheten, genom att skolans resultat och arbetet med att uppfylla skolans mål synliggörs.

Kvalitetsredovisningarna tjänar flera olika syften:

- Skolans och förskolans barn, elever, lärare, skolläda och övrig personal får en tydlig och gemensam bild av verksamheten som grund för att diskutera behovet av förbättringsåtgärder.
- Föräldrar, avnämare och andra intressenter får en god information om skolan. De kan därigenom delta i diskussioner om skolans utveckling, få mer insyn och utifrån sina roller få ett ökat inflytande.
- Elever och deras föräldrar får ett bättre underlag för val mellan olika skolor och förskolor.
- Redovisningarna utgör också viktiga underlag för politiska beslut på lokal nivå.

Den grundläggande strukturen på kvalitetsredovisningarna är:

1. Mål
2. Resultat och måluppfyllelse
3. Åtgärder för utveckling

Förutsättningar

Farsta stadsdelsområde ligger i södra Stockholm med gräns mot stadsdelsområdena Vantör, Enskede/Årsta, Skarpnäck och mot Huddinge kommun. Området består av stadsdelarna Svedmyra, Tallkrogen, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Fagersjö, Farsta Strand, Farstanäset och Larsboda. Här bor drygt 45 000 invånare varav ca 1/5 är barn och ungdomar mellan 0-19 år. I området finns såväl flerbostadshus som radhus och villor. Merparten av bostäderna är flerbostadshus.

Skolornas och förskolornas organisation

I Farsta stadsdelnämnd finns 10 skolenheter med totalt 11 skolor. Förskolorna, som är 28 till antalet, är organisatoriskt inordnade i grundskoleorganisationen med rektor som överordnad chef. Gubbängsskolan och Hökarängsskolan har elever i åren F-9 och Kvickenstorpsskolan endast år 7-9. Övriga skolor har år F-6. I Hästhagsskolan är förskoleklass och skolbarnsomsorg för elever i åldern sju till nio år enskilt driven. Hökarängsskolan har inom

sin skolenhet ansvar för en särskola samt för Kryddgårdsskolan som är en särskola för gravt handikappade elever.

Varje skolenhet leds av rektor med stöd av en eller flera biträdande rektorer. Fagersjöskolan, och Sandåkraskolan har inga biträdande rektorer, då de har ett litet elevunderlag. I skolornas ledningsgrupper ingår förutom rektor och biträdande rektorer också förskolechefer, samt i skolor med elever i åldern F-9 en skolintendent eller en skolsekreterare.

Förskolorna tillhör organisatoriskt närliggande rektorsområde. Under respektive rektor ansvarar förskolechefer för förskolorna i området.

I stadsdelen finns också en stödenhet, som omfattar sju personer med uppdrag att stödja förskolans och skolans personal i att handlägga/utreda insatser för barn i behov av särskilt stöd.

Grundskolan

Personal

Andel lärare (heltidstjänster) per 100 elever

Det genomsnittliga antalet lärare per 100 elever var vid stadsdelens elva skolor 7,6 med en variation från 6,2 till 8,5.

Antalet i skolan verksam personal (heltidstjänster) per 100 elever

Genomsnittligt hade stadsdelens skolor 13 heltidstjänster per 100 elever.

Andelen lärare med utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver

Andelen behöriga lärare var under år 2005 i genomsnitt 96 %, varierande mellan 88% och 100 % i stadsdelens skolor.

Andel flerspråkiga elever var i genomsnitt 38 % med en variation från 6% (Tallkrogen) till 67 % (Kvickenstorp).

I de fall klasslärare saknar kompetens i något eller några ämnen, är den vanliga lösningen att man byter ämnen med andra lärare, för att på så sätt ge eleverna den undervisning de har rätt till.

Andel lärare med specialpedagogisk kompetens.

Specialpedagogisk kompetens har i genomsnitt 7 % av stadsdelens lärare. Variationen mellan skolorna är dock så stor som från 0 % till 13 %.

Särskolan

Farstas särskola är förlagd till Hökarängsskolans rektorsområde och omfattar grundsärskola och träningssärskola år 0-10 med tillsammans 41 elever. Fem klasser finns på Hökarängsskolan, där integrering med grundskolan sker genom gemensamt lokalutnyttjande i facksalar, skolmåltid, och skolans övriga gemensamma utrymmen. Vidare finns en samundervisningsklass, där elever både från grundskolan och särskolan undervisas

tillsammans. Därutöver är två särskoleelever individintegrerade i andra grundskolor i stadsdelen.

Mer isolerat och en bit ifrån Hökarängsskolan ligger Kryddgårdsskolan med tre klasser för elever med grava flerk Funktionshinder.

För läsåret 2005-2006 kommer särskolan bl.a. att arbeta med att utöka samverkan mellan de olika särskolegrupperna, och mellan särskola och grundskola. Därutöver lägger man stor vikt vid att utveckla arbetet med individuella utvecklingsplaner (IUP).

Integrering mellan grundskola och skolbarnsomsorg

Stadsdelens skolor har i allmänhet ett väl utvecklat samarbete mellan lärare och fritidshemmens personal. Samverkan bland personalen är störst i de tidigare skolåren, skolår 1-3. De båda personalgrupperna samarbetar del av dagen. Fritidshemmets personal träffar samma barngrupp under skoltid, som de har ansvar för på fritidshemmet. Samarbetet i skolåren 4-6 har ökat under senare år, då det är vanligt att fritidshemmens personal arbetar som assistenter åt barn i behov av särskilt stöd.

Personalgrupperna samarbetar vid friluftsdagar och temaarbeten. Fritidshemmens och fritidsklubbarnas personal deltar vid utvecklingssamtal med föräldrarna och i möjligaste mån även vid klasskonferenser.

Bland övriga åtgärder som förekommer för att få en utökad samverkan, är att skolans personal arbetar på fritidshemmet enligt ett rullande schema, för att på så sätt möjliggöra för all personal att delta på APT-möten enligt en jämn fördelning.

Skolan, fritidshemmen och fritidsklubben samverkar också om skolans lokaler såsom gymnastiksal, slöjdsalar och klassrum. Fritidshemmen och fritidsklubben äter mellanmål i skolans matsal.

Normer och värden

Karaktäristiskt för skolorna i Farsta, är att de alla arbetar mycket aktivt med frågor kring normer och värdegrund. Alla har en antimobbinggrupp, vars medlemmar görs kända för samtliga elever och personal, så att det är tydligt vilka man kan vända sig till om mobbing förekommer.

Skolorna utarbetar också tillsammans med eleverna trivseregler eller motsvarande för att tydliggöra de normer man vill ska gälla.

Flera skolor rapporterar att tydlig mobbing sällan förekommer medan andra beskriver att klimatet ibland kan vara hårt bland eleverna.

Åtgärder som vidtagits för att motverka öppen mobbing såväl som dolda, subtilare varianter är:

- att varje termin låta eleverna genomföra anonyma trivselenkäter, där man kan få en uppfattning om förekomsten av mobbing och trakasserier i skolan

- att involvera föräldrar i diskussionerna om normer och värdegrund
- att tillsammans med personalen erbjuda föräldrar utbildning i ”Värdegrunden i praktiken”

Kunskaper

Läsutveckling

Samtliga skolor använder sig av läsutvecklingsschemat LUS och avläser elevernas utveckling två till tre gånger per år. I maj 2005 hade skolorna följande resultat:

Tabellen visar den andel av eleverna som i slutet av år 3, uppnått LUS-mål 15 respektive den andel elever som i slutet av år 6 uppnått LUS-mål 18a.

	År 3	År 6
2002	70 %	72 %
2003	78 %	81 %
2004	82 %	73 %
2005	81 %	71%

Nationella prov i år 5

Redovisning av det för skolorna genomsnittliga andelen elever i procent som på de nationella proven för år 5, nått minst godkänt i svenska, engelska och matematik.

	Svenska	Engelska	Matematik
2002	89 %	85 %	86 %
2003	88 %	93 %	90 %
2004	87 %	89 %	85 %
2005	87 %	89 %	81 %

Analys

Resultatet från år 2005 varierade mellan skolorna i svenska från 57 % - 100 %, i engelska från 78 % - 100 % och i matematik från 50 % - 98 %. Någon tydlig trend är svår att utläsa men resultaten pekar på att fortsatta hårda ansträngningar måste göras för att höja den generella nivån.

Nationella prov i år 9

Redovisning av det för skolorna genomsnittliga andelen elever i procent som på de nationella proven för år 9, nått minst godkänt i svenska, engelska och matematik.

	Svenska	Engelska	Matematik
2002	95	93	90
2003	95	91	84
2004	90	95	88
2005	94	95	82

Analys

Resultatet från år 2005 varierade mellan skolorna i svenska från 91 % - 96 %, i engelska från 91 % - 100 % och i matematik från 70 % - 91 %. I svenska och engelska kan årets genomsnittliga resultat ses som tillfredsställande medan resultatet i matematik inte är det.

Meritvärde och behörighet (%) till gymnasieskolan 2001-2005

Skolor	2005		2004		2003		2002		2001	
	Beh	Meritv	Beh	Meritv	Beh	Meritv	Beh	Meritv	Beh	Meritv
Gubbäng	93,1	214	96,6	226	91,2	217	89,3	209	89,5	217
Hökaräng	85,6	199	73,7	173	75,0	174	88,6	195	83,1	200
Kvickenstorp	76,8	193	86,2	199	81,0	179	88,6	192	87	191
Genomsnitt sdn	84,9	202	86,2	201	82,7	191	88,8	198	86,5	202
Genomsnitt staden										
kommunala skolor	88,4	218,2	89,1	217,5	89,3	217	88,3	214	87,8	212

Exempel på åtgärder med anledning av brister i måluppfyllelsen

- Samtliga lärare och skolledare i stadsdelens kommunala grundskolor har under året deltagit i ett stort kompetensfundsprojekt som syftar till en förbättrad betyg- och bedömaröverensstämmelse mellan lärare, skolor och stadsdelar.
- Åtgärdsprogram upprättas för alla elever som riskerar att inte nå målen. Programmen utformas tillsammans med elev och föräldrar och följs upp kontinuerligt.
- För elever utan kunskaper i svenska språket eller med mycket begränsade sådana, anordnas studiehandledning på elevernas modersmål.
- Undervisning i svenska som andraspråk sätts in redan i förskoleklassen.
- Under sport-, påsk- och novemberlov anordnas extraundervisning.
- Eleverna nivågrupperas i svenska, engelska och matematik.
- Speciallärarna har intensivkurser i basämnena.
- Läxhjälp anordnas efter skoldagen för elever som behöver det.
- Genom att utveckla arbetet med Portfoliometoden, ges eleverna en större medvetenhet och ett större ansvar för sin egen kunskapsutveckling.
- Samarbetet mellan arbetslagen och lärarna i elevernas modersmål intensifieras, så att tvåspråkiga elever får så bra förutsättningar som möjligt.

Elevernas ansvar och inflytande**Exempel på mål:**

- Vi utformar tydliga och utvärderingsbara kunskapsmål, som eleverna förstår.

- Vi utvecklar arbetet med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd, i syfte att nå en ökad delaktighet, som ett led i att nå en högre måluppfyllelse.
- Eleverna ska ges många tillfällen att dela med sig av sitt lärande och ta del av andras lärande.
- Individuella utvecklingsplaner upprättas för varje elev i samråd med förälder och eleven själv.
- Arbetet med Portfolio utvecklas. Där planerar, dokumenterar, reflekterar och utvärderar eleven sitt arbete.

Resultat

- Arbetet med att översätta lokala kravnivåer och kriterier som är anpassat till eleverna har kommit en bra bit på väg.
- Målen tydliggörs allt oftare i skolvardagen. De är lättillgängliga och finns t.ex. anslagna i klassrummen, utvalda delar finns i Portfoliopärmarna o.s.v. Därmed är målen lätta att hänvisa till och att utgå från i skolarbetet.
- Utvecklingssamtalen har fått ett allt tydligare mål- och resultatfokus.
- Olika former för elevernas inflytande över och ansvar för skolans verksamhet utvecklas: t.ex. att vara kompisstödjare, ta hand om utlåningssystem på rastverksamhet eller i bibliotek och att hjälpa till i skolmältiden.
- Alla skolor har klassråd och elevråd. Många har också ett särskilt matråd.

Åtgärder för utveckling

- Att utifrån Skolverkets ”Allmänna råd och kommentarer” fortsätta arbetet med att utveckla enkla, användbara och kommunicerbara individuella utvecklingsplaner.
- Det är angeläget att vara vaksam på tendenser till ”målinflation”, där alltför många delmål riskerar att få en splittrande effekt på elevernas lärande.
- Arbetet med åtgärdsprogram ska inriktas än mer mot elevers och föräldrars ökade delaktighet.
- Lärarna ska få fortbildning i elevaktiva arbetssätt.

Samverkan med föräldrar

Mål

Övergripande mål för skolorna har varit att föräldrarna alltid ska vara välkomna till skolan och att samverkansformer ska finnas som ger föräldrarna insyn i skolarbetet och reella möjligheter till inflytande och delaktighet.

Resultat

Den stora brukarundersökning som USK (utrednings- och statistikkontoret) genomförde under vårterminen 2005, visade att 88 % av föräldrarna i skolår 3, 6 och 9 var ”mycket nöjda” eller ”ganska nöjda” med skolans arbete i stort och med sina möjligheter till insyn, inflytande och delaktighet.

Föräldrarnas medverkan i det direkta skolarbetet, sker oftast genom att de deltar som en resurs vid idrottsdagar, lägerskolor, temadagar och utflykter.

Andra former av brukarinflytande sker genom skolornas samarbete med föräldraföreningen, anordnande av föräldramöten, klassombudsmöten, utvecklingssamtal, öppet hus och genom att bjuda in föräldrar till föreläsningar på skolan eller till elevers redovisningar.

Åtgärder för utveckling

Föräldrarnas möjligheter att kommunicera med skolans personal via e-post måste förbättras genom att stadsdelens skolor får en fungerande anslutning till ”Skolportalen”.

Bedömning och betygssättning

Bedömningsinstrument

För att bedöma elevernas kunskapsutveckling, använder sig skolorna av läsutvecklings-schemat LUS, Stockholmsproven i år 3 och 7, nationella prov i år 5 och 9 samt betygen från och med år 8. Allt fler skolor använder sig också av Portfoliometoden, för att eleverna själva ska få en tydligare uppfattning om sin egen kunskapsutveckling.

För att erhålla rättvisa och jämförbara bedömningar, arbetar skolorna mycket aktivt med att förbättra bedömaröverensstämmelsen lärare emellan. Stockholmsprov och nationella prov rättas ofta av lärare i grupper. Under året har samtliga lärare och skolledare deltagit i en av kompetensfonden finansierad storsatsning just när det gäller att förbättra lärares bedömaröverensstämmelse.

För att göra rättvisa bedömningar är det också viktigt att målen och dess innebörd i alla ämnen görs tydliga och förklaras, så att alla elever och deras föräldrar förstår dem. Det är en viktig uppgift, som skolorna arbetar aktivt med och som kräver extra ansträngningar i områden med hög invandrartäthet.

Utvecklingssamtal

Elever, föräldrar liksom personalen är överlag mycket nöjda med utvecklingssamtalen. Det finns en stor benägenhet att ständigt vilja utveckla och förbättra samtalen i riktning mot en ökad målstyrning och delaktighet.

Utvecklingssamtal hålls minst en gång per termin och förbereds genom att ett underlag skickas ut till hemmen före samtalet, så alla parter kan komma väl förberedda. Många föräldrar påpekar också fördelen med att se och bli delaktiga i sitt barns utveckling genom portfolion.

Förskolan

I stadsdelen var i september 1 368 barn inskrivna i 28 kommunala förskolor. Dessa leds av 15 förskolechefer, som i sin tur har områdets rektor, som sin närmaste chef.

Personal

Andel barn per årsarbetare (heltidstjänster) i förskolan

Det genomsnittliga antalet barn per årstidsarbetare var vid stadsdelens 28 förskolor 3,9.

Andel medarbetare med pedagogisk högskoleutbildning

Genomsnittligt hade 33% av personalen på stadsdelens förskolor pedagogisk högskoleutbildning.

Arbetet med att minska barngrupperna - barnomsorgsgarantin

Förändring av antalet barn per avdelning

	Antal avd. 2005	Antal barn inskrivna 31/12 05	Snitt per avdelning 2005	Antal avd. 2004	Antal barn inskrivna 31/12 04	Snitt per avdelning 2004	Snitt per avdelning 2003
Barn 1-3 år	34	442	13,0	28	377	13,5	12,4
Barn 3-5 år	28	482	17,2	30	489	16,3	16,2
Barn 1-5 år	17	287	16,9	25	407	16,3	16,7
Annan	10	146	14,6	1	12	12	
Summa	89	1 357	15,2	84	1 285	15,3	15,1

Ett fortsatt arbete med utbyggnad av fler förskoleavdelningar har skett under 2005. Fr.o.m. 2002 har 13 nya avdelningar öppnats, av dessa har fem öppnats under 2005. Det genomsnittliga antalet barn per avdelning har, p.g.a. den stora tillströmningen av barn, legat relativt högt under hösten. Planeringsarbete för ytterligare avdelningar som kommer öppna under 2006 har fortsatt och fler avdelningar öppnas under 2006. De fem nya förskoleavdelningar som öppnats under 2005 har inneburit en utökning med 72 platser.

Förvaltningen uppfyller barnomsorgsgarantin. Den stora tillströmningen av barn under 2005 och målet att uppfylla barnomsorgsgarantin har försenat minskningen av barngruppernas storlek.

Under år 2005 har stadsdelens förskolor färre barn per avdelning än den i verksamhetsplan 2005 beslutade normen 14 barn på avdelning 1-3 år och 18 barn på avdelningarna 3-5 år och 1-5 år. I åldern 1-3 år är gruppstorleken 13,0 barn i snitt vilket är en minskning med 0,5 barn jämfört med året innan.

I Farsta finns nu ytterligare 11 småbarnsavdelningar och 130 små barn inskrivna i förskolan. I åldern 3-5 år och 1-5 år, har antalet barn minskat från 896 till 850. Antal avdelningar har också minskat från 55 till 50. I förvaltningens planering ligger en minskning av barngruppsstorleken hösten 2006 då ett stort antal 5-åringar lämnar förskolan och börjar skolan.

Föräldrarnas bedömning av förskolornas stöd till varje barns lärande och utveckling

Vid de terminsvisa utvecklingssamtalen, redogör personalen för barnets utveckling och eventuella behov av stöd. Ofta har varje barn också en kontaktbok, där föräldrarna löpande hålls informerade om barnets utveckling.

Vad gäller barn, som är i behov av särskilt stöd, kan förskolorna via stadsdelens stödenhet få personalförstärkning till sin enhet. Barnen får också en tätare uppföljning och utvärdering av vidtagna åtgärder (vid behov tillsammans med logoped, sjukgymnast etc. från habiliteringen eller från stödenheten).

Målen för förskolan

Förskolorna har i allmänhet sitt arbete beskrivet i en årscirkel eller motsvarande, med en tydlig beskrivning av vad man ska fokusera under olika tider på året. I årsplanen finns inlagt: utarbetande/revidering av mål och åtaganden, arbetssätt, uppföljning och utvärdering.

Utvärderings- och förbättringsarbetet på förskolorna har lett till att prioriterade utvecklingsområden är: Förbättrade former för dokumentation (bl.a. med hjälp av utvecklade observationsscheman och Portfoliomethodiken), individuella utvecklingsplaner för barnen samt språkutveckling. Studiebesök, föreläsningar och läsecirklar är former för personalens kompetensutveckling som används.

Inom projektet Farstaskolan, har tre nätverksgrupper bildats kring områdena naturkunskap och teknik, miljö och språkutveckling, där några personer på varje förskola tillhör någon av dessa grupper. Professor Gunilla Dahlberg och forskare från Lärarhögskolan i Stockholm leder grupperna.

Personal och förskolechefen planerar läsårets verksamhet med utgångspunkt från varje barns behov och barngruppernas sammansättning. Då det gäller barn med särskilda behov, kan förskolorna ta hjälp av stödenheten, förskolepsykologen eller talpedagogen.

Det kan t.ex. resultera i att förskolan för kortare eller längre tid får förstärkta resurser personellt eller att man får resurser för att ha ett nedskrivet antal barn på den aktuella avdelningen.

Normer och värden

Stadsdelens förskolor arbetar aktivt och medvetet med värdegrundsfrågorna. När det gäller hänsyn och samspel med andra, strävar de vuxna hela tiden efter att vara goda förebilder för barnen. Regler och turtagning tränas i de dagliga rutinerna och i grupplekar. Barnens inlevelseförmåga tränas i rollekar och i den dagliga samlingen betonas att människor kan vara väldigt olika men att alla har lika värde.

Personalen arbetar medvetet med att utveckla möjligheterna att ta del av de många olika kulturer som finns representerade på förskolorna, deras musik, deras lekar och övriga traditioner.

För att utveckla barnens empatiska förmåga har på flera håll faddersystem införts, så att de äldre barnen får ta ett extra ansvar för dem som är nya på avdelningen.

Utveckling och lärande

Ett gemensamt åtagande för förskolorna är att varje barn ska ha en individuell utvecklingsplan. Under året observerar pedagogerna sina ansvarsbarn utifrån ett utvecklingsschema med punkterna: språklig, motorisk, social, emotionell, och kognitiv utveckling. Iakttagelserna dokumenteras och bildar underlag för utvecklingssamtalen med föräldrarna, då barnets individuella utvecklingsplan formuleras.

Barnens utvecklingsplaner används sedan vid uppföljningssamtal, överlämnandesamtal och av pedagogerna då de planerar den framtida organisationen av verksamheten.

Flera förskolor i stadsdelen använder sig av läsutvecklingsschemat LUS, från det att barnen är fem år. Resultaten lämnas sedan till förskoleklassen i respektive skola.

Personalen strävar efter att använda ett vårdat språk, tala tydligt och benämna saker vid deras rätta namn. För att barnen ska få ett rikt och nyanserat språk, läser man sagor med många ord, vilka förtydligas genom att man använder en flanellograf.

I syfte att stimulera de större barnens fantasi, läses sagor utan bilder eller bara början på en saga, så att barnen själva får fantisera vidare och berätta vad de tror ska hända.

I rörelsedrama, gymnastik i gymnastiksal och simlek, ges barnen möjlighet att utveckla sin grovmotorik.

Barnens inflytande

Personalen lägger upp arbetet med utgångspunkt från barnens ålder och mognad. Barnen pratar eller uttrycker tankar och viljor på olika sätt. De minsta som ännu inte har ett språk, pekar och visar och kan på så sätt uttrycka vad de vill. De äldre uttrycker samma sak med ord. Personalen är lyhörd för de olika uttryckssätten.

På flera förskolor avslutas varje dag med en samling, då barn och personal har en utvärdering av dagens innehåll och arbetssätt. Genom att barnen får vara med och fatta beslut tillsammans med andra barn, och sina pedagoger, utvecklar de en förmåga att kompromissa och respektera varandra.

Vid förfrågan sade barnen på en 3-5 årsavdelning att de får bestämma om:

- Vilka lekar de ska leka
- Vilket material de vill ha
- Vem/vilka de vill leka med
- Vilka leksaker de vill ta med sig till förskolan
- Vilken väg de ska gå till skogen

Barnen har också inflytande på vilket tema som man arbetat med på avdelningen.

Med de stora barnen har pedagogerna ofta ”barnmöten” eller motsvarande, när det är saker som ska bestämmas för att få verksamheten att fungera för alla. En förskola har gått över till att kalla dessa möten ”demokratiråd”, för att få in begreppet demokrati och diskutera vad ordet betyder.

Många förskolor tillämpar ett faddersystem, där de mindre barnen får en fadder bland de äldre. Därutöver har barnen olika ansvarsområden, t.ex. för material, städning och som matvärdar. Barnen tar i allmänhet mycket allvarligt på det ansvar de tilldelats.

Samverkan

I samband med att ett barn börjar i förskolan, inbjuds föräldrarna till invänjningssamtal och lite senare även till ett uppföljningssamtal av invänjningen.

Grovplaneringen för varje avdelning distribueras till föräldrarna inför terminsstart.

Den dagliga informationen om sitt barn får föräldrarna sen via en dagbok som följer barnet och/eller muntligen via s.k. tambursamtal. Väggdokumentation ger en inblick i vad som skett under dagen. Dokumentationen kan bestå av arbeten barnen gjort och/eller bilder tagna med digitalkamera från dagens aktiviteter.

Utvecklingssamtal genomförs en till två gånger per år, där barnets individuella utvecklingsplan går igenom tillsammans.

Föräldramöten hålls på varje avdelning en till två gånger per år, där verksamheten presenteras och diskuteras.

På de flesta förskolorna finns föräldraråd eller motsvarande, där fördjupade diskussioner med föräldrarepresentanter äger rum. Föräldraråden sammanträder vanligtvis två till fyra gånger per år.

Därutöver förekommer föräldrakontakter av lättsammare slag som ”drop-in-kaffe”, gårdsfester, soppmiddag och ”fixarkvällar”, där föräldrar ger praktisk hjälp till förskolan.

Inför en flytt till annan avdelning, sker överflyttningssamtal och inför övergången till förskoleklass trepartssamtal, där förskolepersonal, föräldrar och förskoleklasspersonal träffas och förbereder skolstarten.

Fritidshemmen

I september 2005 var 1 175 barn inskrivna i stadsdelens fritidshem.

Personal

Andelen elever per årsarbetare på stadsdelens fritidshem är i genomsnitt 15,5 med små variationer skolorna emellan.

Andelen medarbetare på fritidshemmen med pedagogisk högskoleutbildning är i genomsnitt 58% och andelen medarbetare med barnskötarutbildning i genomsnitt 23%.

Barngrupperna

Barnen på fritidshemmen är i allmänhet mellan sex till nio år. Den pedagogiska utmaningen är att organisera verksamheten i mindre grupper, så att den fungerar optimalt. Det sker med hänsyn taget till bl.a. barnens ålder, behov av särskilt stöd, intresseval och eventuella syskon.

Utvecklingsarbetet har mycket handlat om personalens kompetensutveckling vad gäller förhållningssättet till barn i behov av särskilt stöd.

Samarbetet med förskolorna är också ett viktigt utvecklingsområde, för att barnens start på fritidshemmen och gruppammansättningen där ska bli så bra som möjligt.

Kvalitetsarbetet

Ett mål är att varje fritidshem ska ha ett verksamhetsförankrat och uppdaterat styrdokument, som anger hur enheten tolkar skolans övergripande målsättning utifrån nationella styrdokument. Uppföljning och utvärdering av verksamheten sker i arbetslagen samt via brukarundersökningar till elever och föräldrar.

För utvärdering och långsiktig planering använder fritidshemmen normalt fyra dagar per år. För uppföljning och planering av de närmaste veckornas verksamhet är ett kvällsmöte per månad vanligt. Pedagogerna har barnfri tid som oftast är sex timmar per vecka. Den används till gemensamma möten och enskild och gemensam planering.

Därutöver förekommer ”kategorimöten”, där respektive personalkategori utbyter idéer och erfarenheter, planerar aktiviteter, samt har kompetensutvecklande läsecirklar.

Normer och värden

I allmänhet trivs barnen bra på fritidshemmen i stadsdelen. I den brukarundersökning USK genomförde under våren 2005, var 89% av föräldrarna ”nöjda” eller ”mycket nöjda” med fritidshemmens verksamhet. Även personalen upplever att barnen är trygga och har det bra på fritids. Personalen försöker hela tiden hålla arbetet med normer och värden aktuell och strävar efter att hålla en konsekvent linje mot alla former av trakasserier, mobbing eller andra kränkningar. Fritidspersonal ingår ofta i skolans mobbingteam och elevernas individuella utvecklingsplaner omfattar allt oftare även situationen på fritidshemmet.

Lärande och inflytande

Barnen har stora möjligheter att både kunna välja och föreslå aktiviteter. På fritidshemmen erbjuds bild, drama, fri eller organiserad lek, skapande verksamhet, utevistelse, rörelse m.m. Personalen stöttar, vägleder och hjälper barnen på olika sätt t.ex. vid konflikter eller när barnet av andra anledningar inte mår bra.

Ofta förekommer dagliga samlingar, där samtal förs om aktuella händelser i barnens liv, samt om aktiviteter som har eller ska genomföras.

De större barnen får leda och föreslå aktiviteter på fritidshemmen. Tillsammans med en pedagog planerar, genomför och utvärderar de en aktivitet. Det kan röra sig om pyssel, lekar, showträning, utflykter m.m.

Samverkan

För information och diskussion bjuds föräldrar in till möten om fritidshemmets verksamhet en till två gånger per år. Därutöver förekommer föräldraträffar av mer informell karaktär. Att t.ex. bjuda föräldrarna på en soppkväll, kan locka betydligt fler deltagare än ett vanligt föräldramöte.

Representanter från fritidshemmen deltar ofta också i skolornas olika former av organiserad samverkan med föräldraföreningen.

USK:s brukarundersökning visar ändå på att föräldrarnas möjlighet till inflytande på fritidsverksamheten på många skolor är ett förbättringsområde.